

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Sári Zoltán ügyvéd által képviselt felperesnek, a dr. Jászter Tímea jogtanácsos által képviselt I. rendű, és az I. rendű alperes által képviselt MABISZ II. rendű alperesek ellen, kártérítés megfizetése iránt indított perében, a Fővárosi Bíróság 2011. szeptember 13. napján meghozott, 68.P.20.408/2010/25. számú ítélete ellen, a II. rendű alperes részéről 26., 27., 28. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán, meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel meg nem támadott részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit pedig megváltoztatja és a keresetet a II. rendű alperessel szemben is elutasítja, II. rendű alperest az elsőfokú perköltség fizetése alól mentesíti.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az II. rendű alperesnek 15 nap alatt 500.000 (ötszázezer) forint együttes első- és másodfokú perköltséget, valamint térítsen meg az államnak felhívásra 698.000 (hatszázkilencvennyolcezer) forint együttes kereseti és fellebbezési eljárási illetéket.

A felperes csatlakozó fellebbezését elutasítja.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az '1' forgalmi rendszámú, 'A' típusú személygépkocsi tulajdonosa L. R. volt. L. R. az autó megvásárlásához kölcsönt vett fel a ... Credit Zrt-től. A kölcsönszerződés szerződési feltételeinek VIII. 4. f) pontja úgy rendelkezett, hogy az adós a saját biztosítási szerződéséből, valamint a károkozó kötelező gépjármű felelősségbiztosítása terhére rendezendő kárral kapcsolatos követeléseit a kölcsönszerződés aláírásával az adósra engedményezi. A gépjármű 2009. május 6-án közlekedési baleset részese volt. A balesetet egy külföldi rendszámmal ellátott,

külföldi biztosítótársaságnál felelősségbiztosítási szerződéssel rendelkező tehergépkocsi vezetője okozta. A balesetben a személygépkocsi olyan mértékben megrongálódott, hogy a javítása nem volt gazdaságos. A személygépkocsi tulajdonosa az I. rendű alperesnél tett kárbejelentést. Az I. rendű alperes a kölcsönszerződésbe foglalt engedményezésre tekintettel a 'B' Credit Zrt-nek fizetett meg 5.823.000 forintot. A személygépkocsi tulajdonosa a kártérítés iránti követelését a felperesre engedményezte.

A felperes a keresetében 5.823.000 forint tőkének, utána 2009. május 6. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamatnak, valamint a perrel felmerült költségeinek az egyetemleges megfizetésére kérte kötelezni az alpereseket. Hivatkozott arra, hogy a balesetben megrongálódott jármű tulajdonosa és a tulajdonosnak kölcsönt nyújtó pénzintézet között sem a kölcsönszerződésbe foglaltan, sem a kölcsönszerződés módosításával nem jött létre engedményezési szerződés. Álláspontja szerint emiatt a kártérítés a követelés reá történő átruházása folytán őt, és nem a hitelezőt illeti meg. A követelését a II. rendű alperessel szemben arra alapította, hogy a II. rendű alperes a Nemzeti Iroda, amellyel szemben a külföldi gépjármű üzemeltetésével Magyarországon okozott kár megtérítése iránti igény érvényesíthető 190/2004. (VI. 8.) Korm. rendelet 16. § (6) bekezdése alapján. Az I. rendű alperessel szemben arra alapozta a követelését, hogy az I. rendű alperes a Nemzeti Iroda képviselőjének minősül. Ezzel kapcsolatban kifejtette, hogy az I. rendű alperes a saját nevében lépett fel a kárügyintézés során, vállalta a kárrendezést, és teljesített is a hitelezőnek.

Az alperesek ellenkérelme a kereset elutasítására és a felperes perköltségben marasztalására irányult. Mindkét alperes a védekezésében arra hivatkozott, hogy a kölcsönszerződéssel a jármű tulajdonosa a hitelezőre engedményezte a kártérítés iránti igényét, ezért a hitelező vált a követelés jogosultjává. Az engedményezésre figyelemmel az I. rendű alperes jogszerűen teljesített a hitelezőnek. Az I. rendű alperes tagadta, hogy a Nemzeti Iroda képviselőjének minősül. Álláspontja szerint emiatt a kártérítés iránti igény vele szemben nem érvényesíthető.

Az elsőfokú bíróság az ítéletével kötelezte a II. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizesse meg a felperesnek 5.823.000 forint tőkét, utána 2009. május 6. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamatot, valamint 363.937 forint perköltséget. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 291.150 forint perköltséget. Kimondta, hogy a meg nem fizetett eljárási illetéket az állam viseli. Ítéletének indokolásában tényként állapította meg azt, hogy a károkozó gépjármű üzemben tartója nem az I. rendű alperessel kötött kötelező gépjármű felelősségbiztosítási szerződést. Ebből a tényből azt a jogi következtetést vonta le, hogy az I. rendű alperes nem kötelezhető a perben érvényesített kártérítés megfizetésére. A II. rendű alperes elismerése alapján megállapította, hogy a II. rendű alperes a Nemzeti Iroda, amellyel szemben a kártérítés iránti igény érvényesíthető a 190/2004. (VI. 8.) Korm. rendelet 16. § (6) bekezdése alapján. Úgy foglalt állást, hogy kölcsönszerződés szerződési feltételeinek VIII. 4. f) pontja nyilvánvaló elírást tartalmaz, ennek

következtében értelmetlen. Álláspontja szerint a felperes jogelődjének a szerződési feltételek VIII. 4. f) pontjába foglalt nyilatkozata nem értelmezhető kiterjesztően, ezért nem tekinthető a kártérítés iránti követelés hitelezőre történő átruházásának. Rámutatott, hogy a kölcsönszerződés nem tette lehetővé a hitelező számára a szerződés VIII. 4. f) pontjának az egyoldalú módosítását. Kifejtette, hogy a kölcsönszerződés 2009. január 1-jén történt egyoldalú módosítása nem felelt meg a Ptk. 217. § (1) bekezdésébe, a Ptk. 218. § (3) bekezdésébe, valamint az 1996. évi CXII. törvény 210. § (1) és (3) bekezdéseiben foglaltaknak. Mindebből arra a következtetésre jutott, hogy a jármű tulajdonosa és a hitelező között nem jött létre engedményezési szerződés, ezért a tulajdonos akadály nélkül átruházhatta a kártérítés iránti követelését a felperesre. Mivel a követelés jogosultja a felperes, akinek a részére nem történt teljesítés, a II. rendű alperes a felperesnek köteles megfizetni a kártérítést.

Az ítélet ellen, annak részbeni megváltoztatása, és vele szemben a kereset elutasítása érdekében a II. rendű alperes terjesztett elő fellebbezést. Fellebbezésében kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság nem tárta fel teljes körűen a tényállást, mert a kölcsönszerződésnek csak egy részét szerezte be, döntését arra alapította. Álláspontja szerint a felperes nem tett eleget a Pp. 164. § (1) bekezdésében előírt kötelezettségének, mert a kölcsönszerződés általános szerződési feltételeinek csak egy részét csatolta a periratokhoz. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte az 1996. évi CXII. törvény rendelkezéseit. Állította, hogy a felperes jogelődje az általa aláírt kölcsönszerződésben kifejezett hozzájárulását adta a kölcsönszerződés egyoldalú módosításához. Fenntartotta azt az álláspontját, ami szerint a kölcsönszerződés általános szerződési feltételeinek a módosításával létrejött a tulajdonos és a hitelező között az engedményezési szerződés. Okfejtése szerint a kölcsönszerződés általános szerződési feltételeinek elírást tartalmazó VIII. 4. f) pontját a Ptk. 207. § (1) bekezdése szerint kell értelmezni. Kifejtette, hogy a vitatott szerződési feltétel értelmezése során a kölcsönszerződés egyéb rendelkezéseit is figyelembe kell venni. Az egyéb feltételekből az állapítható meg, hogy a felek szerződési akarata a tulajdonos kártérítési követelésének a hitelezőre történő engedményezésére irányult. Érvelt azzal is, hogy az elírást tartalmazó szerződési feltételt a hitelező nem módosította, csupán kijavította. Vitatta a marasztalása után megítélt kamat kezdő időpontját. Hivatkozott arra, hogy a 190/2004. (VI. 8.) Korm. rendelet 8. § (5) bekezdése alapján csak a kárbejelentés időpontjától köteles késedelmi kamatot fizetni.

A felperes csatlakozó fellebbezést terjesztett elő, amiben az I. rendű alperes javára megítélt perköltség mérséklését indítványozta. Előadta, hogy a peres eljárást megelőzően az I. rendű alperes nem hivatkozott arra, hogy a II. rendű alperes képviselőjeként jár el, és ez a körülmény indította a felperest a perindításra az I. rendű alperessel szemben. Álláspontja szerint a perköltség összegének a megállapítása során ezt a körülményt is figyelembe kellett volna venni. A fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet II. rendű alperes fellebbezésével támadott rendelkezésének a helybenhagyására irányult.

Sem a II. rendű alperes fellebbezése, sem a felperes csatlakozó fellebbezése nem támadta az elsőfokú bíróság ítéletének a keresetet az I. rendű alperessel szemben elutasító rendelkezését, így ez a rendelkezés a Pp. 228. § (4) bekezdése alapján első fokon jogerőre emelkedett. Emiatt a Fővárosi Ítéltábla kizárólag az elsőfokú bíróság ítéletének a II. rendű alperest marasztaló és a felperest perköltség megfizetésére kötelező rendelkezését vizsgálta felül.

A Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy a fellebbezés megalapozott, míg a csatlakozó fellebbezés megalapozatlan.

A felperes a perben engedményesként érvényesített kártérítés megfizetése iránti követelést. A II. rendű alperes a követeléssel szemben azzal védekezett, hogy a követelés eredeti jogosultja, a perbeli gépjármű tulajdonosa a hitelezővel kötött kölcsönszerződés szerződési feltételeinek VIII. 4. f) pontjában már korábban a hitelezőre ruházta át a követelést, ezért annak a felperes nem válhatott a jogosultjává, és nem jogosult a követelés érvényesítésére. Mindezekre figyelemmel a perben azt kellett vizsgálni, hogy a tulajdonos és a hitelező között létrejött -e engedményezési szerződés, mielőtt a követelést a tulajdonos a felperesre engedményezte.

A kölcsönszerződés szerződési feltételeinek VIII. 4. f) pontja valóban úgy rendelkezett, hogy az adós a saját biztosítási szerződéséből, valamint a károkozó kötelező gépjármű felelősségbiztosítása terhére rendezendő kárral kapcsolatos követeléseit a kölcsönszerződés aláírásával az adósra engedményezi.

Az ítéltábla egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy ez a szerződéses rendelkezés nyilvánvaló elírást tartalmaz. A szerződésben körülírt követeléseknek ugyanis a jármű tulajdonosa, az adós volt a jogosultja, ezért a követelések adósra történő engedményezése célszerűtlen, szükségtelen, indokolatlan és okszerűtlen lett volna. Ez az elírás azonban az ítéltábla álláspontja szerint nem jár szükségszerűen azzal a következménnyel, hogy a vitás szerződéses kikötés értelmezhetetlen és értelmetlen lenne.

A II. rendű alperes a fellebbezésében helytállóan hivatkozott arra, hogy a vitás szerződési nyilatkozatokat a Ptk. 207. § (1) bekezdése szerint kell értelmezni.

A Ptk. 207. § (1) bekezdése kimondja, hogy a szerződési nyilatkozatot vita esetén úgy kell értelmezni, ahogyan azt a másik félnek a nyilatkozó feltehető akaratára és az eset körülményeire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint értenie kellett.

Ennek a törvényi rendelkezésnek az alapján a vitatott szerződési nyilatkozatok értelmezése során nem kizárólag a nyilatkozat nyelvtani jelentésének, hanem a nyilatkozó feltehető akaratának és az eset körülményeinek is jelentősége van.

A kölcsönszerződés megkötésének egyik lényeges körülménye volt az, hogy a tulajdonos a perbeli gépjármű megvásárlása céljából vett fel kölcsönt a hitelezőtől. A hitelezőnek nyomós érdeke fűződött a kölcsön visszafizetéséhez, a kölcsön visszafizetéséig pedig a követelés biztosításához. A kölcsönszerződés általános szerződési feltételeinek VII. fejezetében a követelés biztosítása céljából a felek a gépjárműre elidegenítési és terhelési tilalmat és vételi jogot alapítottak, továbbá korlátozták a tulajdonos rendelkezési jogát a gépkocsi felett. Ahhoz, hogy a hitelező az adós teljesítésének az elmaradása esetén kielégíthesse a követelését a biztosítékul szolgáló gépjárműből, a jármű épségben való megóvása volt szükséges. A jármű a megsemmisülése vagy súlyos megrongálódása esetén már nem alkalmas arra, hogy a kölcsönkövetelés megfelelő biztosítékul szolgáljon. Ebben az esetben a hitelező érdekeinek az felel meg, ha a jármű értéke vagyon- vagy felelősségbiztosítási szerződés alapján megtérítésre kerül, a hitelező pedig megszerzi a jármű helyébe lépett értéket, amit a kölcsönkövetelés kiegyenlítésére fordíthat. Ehhez a hitelezői érdekekhez igazodott a casco biztosítási szerződés megkötésének az előírása az általános szerződési feltételek VIII. fejezet 2. pontjában. A hitelező a tulajdonost megillető biztosítási összeghez vagy kártérítéshez akkor juthat hozzá biztosan, ha a jövőben esedékessé váló követelést a tulajdonos a hitelezőre ruházza át, ezáltal a hitelező válik a követelés jogosultjává.

A szerződés jellegéből, annak céljából, a biztosítékokra és a biztosításra vonatkozó egyéb rendelkezéseiből a Ptk. 207. § (1) bekezdése alapján okszerűen vonható le következtetés arra, hogy a felek szándéka az általános szerződési feltételek VIII. 4. f) pontjába foglalt nyilatkozattal az volt, hogy a tulajdonos a casco biztosítási szerződésből eredő biztosítási összeg iránti, valamint a járműben kárt okozó személlyel szemben keletkező kártérítés iránti követelését a hitelezőre ruházza át, és a szerződési feltételt ennek megfelelően kell értelmezni.

A Ptk. 207. § (3) bekezdése értelmében, ha valaki jogáról lemond, vagy abból enged, nyilatkozatát nem lehet kiterjesztően értelmezni.

Az általános szerződési feltételek VIII. 4. f) pontja nem jogról lemondó, vagy valamely jogból engedő, hanem követelés engedményezésére irányuló nyilatkozatot tartalmaz. Jelentőséget kell tulajdonítani annak is, hogy az engedményezésre nem ingyenesen, hanem a kölcsönkövetelés kiegyenlítés fejében került sor. Ezért az ítéltábla a Ptk. 207. § (3) bekezdésének az alkalmazására az elsőfokú bíróságtól eltérően nem látott lehetőséget.

Mindezek alapján az ítéltábla arra a jogi álláspontra helyezkedett, hogy a tulajdonos és a hitelező között az általános szerződési feltételek VIII. 4. f) pontjába foglalt nyilatkozattal létrejött a Ptk. 328. § (1) bekezdésében körülírt engedményezési szerződés.

A Ptk. 329. § (1) bekezdése szerint az engedményezéssel az engedményes a régi jogosult helyébe lép, és átszállnak rá a követelést biztosító zálogjogból és kezességből eredő jogok is.

Az engedményezés folytán a perben érvényesített kártérítés iránti követelés jogosultja a hitelező lett, azt a tulajdonos nem volt jogosult átruházni a felperesre, a felperes pedig az átruházással nem válhatott a követelés jogosultjává. Emiatt a felperes a követelést a perben nem érvényesíthette eredményesen.

A Pp. 244. § (1) bekezdése értelmében a fellebbező fél ellenfele, ha a fellebbezéssel megtámadott ítélet megváltoztatását is kívánja - annyiban, amennyiben az ítélet ellen fellebbezésnek helye van - csatlakozó fellebbezést nyújthat be. Ha a fellebbezés a per fő tárgyát nem érinti, a per fő tárgyára vonatkozóan csatlakozó fellebbezésnek nincs helye. A 235. § (1) bekezdése a fellebbezési ellenkérelemre, valamint a csatlakozó fellebbezésre is irányadó.

A II. rendű alperes fellebbezése az I. rendű alperes vonatkozásában nem érintette a per fő tárgyát, nem irányult a keresetet az I. rendű alperessel szemben megváltoztató ítéleti rendelkezés megváltoztatására. Emiatt az I. rendű alperes javára megítélt elsőfokú perköltség mérséklése iránti csatlakozó fellebbezésnek nem volt helye, ezért az ítélőtábla a felperes csatlakozó fellebbezését elutasította.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezését a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta, és a keresetet a II. rendű alperessel szemben is elutasította. A felperest a Pp. 239. §-a szerint alkalmazott Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte együttes első- és másodfokú perköltség megfizetésére, míg a le nem rótt kereseti és fellebbezési eljárási illeték viseléséről az 1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdése és a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján rendelkezett.

, 2012. június 22.

. Molnár Ambrus s. k.
a tanács elnöke

Dr. Lente Sándor s. k.
László s. k.
előadó bíró

Dr. Felker
bíró